

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

**Народному депутату України
Олександру КАЧУРІ**

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Шановний Олександрє Анатолійовичу!

Міністерство юстиції України розглянуло Ваш депутатський запит від 01.07.2021 № 01/567 щодо підвищення правової обізнаності населення, який надійшов із дорученням голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова від 02.07.2021 № 11/10-1118, і в межах компетенції повідомляє таке.

Відповідно до підпункту 3 пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, одним з основних завдань Мін'юсту є здійснення загального управління у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги та безоплатної вторинної правової допомоги.

Статтею 6¹ Закону України «Про безоплатну правову допомогу» визначено, що до системи надання безоплатної правової допомоги (далі – БПД) належить Координаційний центр з надання правової допомоги (далі – Координаційний центр), суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги та суб'єкти надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Згідно з Положенням про Координаційний центр з надання правової допомоги, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 504, Координаційний центр утворений з метою формування та забезпечення функціонування в Україні ефективної системи БПД, забезпечення її доступності та якості. Координаційний центр є державною установою і належить до сфери управління Мін'юсту.

Відповідно до Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 02.07.2012 № 967/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.07.2012 за № 1091/21403, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – центри) утворюються, реорганізуються та ліквідовуються Міністерством юстиції України за пропозицією Координаційного центру з

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 37742/10241-1-21/11.3.2 від 21.07.2021

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 12A1C72050EC685404000000CA59050094550D00

Дійсний з 18.09.2019 15:38:13 по 18.09.2021 15:38:13

урахуванням потреб відповідної адміністративно-територіальної одиниці та забезпечення доступу осіб до БПД і є територіальними відділеннями Координаційного центру.

Основними завданнями центрів є: підвищення правової свідомості, культури та освіченості населення (правопросвітництво); надання безоплатної первинної правової допомоги і безоплатної вторинної правової допомоги; забезпечення доступу до електронних сервісів Міністерства юстиції України.

Регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги відповідно до покладених на них завдань забезпечують організацію і проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань надання безоплатної правової допомоги.

Місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі – місцеві центри) відповідно до покладених на них завдань розповсюджують інформацію у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів громадян, надання БПД; проводять тематичні семінари, лекції, зокрема у навчальних закладах, закладах позашкільної освіти, в закладах післядипломної освіти, навчально-виховних закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; для визначених категорій громадян, зокрема пенсіонерів, осіб з інвалідністю, учасників антитерористичної операції, молоді, громадських активістів, вчителів та педагогічних працівників, медичних працівників, інших вразливих суспільних груп з метою підвищення правової свідомості, культури та освіченості населення, запобігання кримінальної протиправності.

Отже, одним із напрямів діяльності системи надання БПД є правопросвітництво з метою підвищення правової обізнаності населення, спроможності громадян та громад захищати свої права.

Центрами постійно проводяться правопросвітницькі заходи (лекції, семінари, круглі столи, конференції, вебінари, відеолекторії, тренінги, мітапи, флешмоби, квести, інтерактивні уроки, конкурси тощо). Заходи проводяться як офлайн, так і в онлайн-режимі.

У 2019 році центрами організовано та проведено 38 241 правопросвітницький захід (лекції, семінари, круглі столи, тренінги, квести тощо), якими охоплено 640 874 особи.

Протягом 2020 року проведено 16 456 правопросвітницьких заходів, під час яких охоплено понад 950 000 осіб. З них проведено 7 029 офлайн-заходів.

У зв'язку з обмежувальними карантинними заходами під час пандемії відбулася зміна формату ведення правопросвітництва, внаслідок чого більшість (57% або 9 427) заходів проведено в режимі онлайн-вебінарів, відеолекторій, відеозаписів, відеоконференцій, подкастів тощо.

У 2021 році станом на 30.06.2021 проведено 11 220 правопросвітницьких офлайн-заходів, під час яких охоплено 219 533 особи. Також були проведені правопросвітницькі заходи в режимі онлайн.

Правопросвітницькі заходи проводились на такі теми: право на БПД; захист конституційних прав та свобод людини і громадянина; запобігання та протидія домашньому насильству; захист прав працівників; захист прав осіб з

інвалідністю; протидія кібербулінгу; захист прав споживачів; захист прав споживачів фінансових послуг; права внутрішньо переміщених осіб; запобігання та протидія дискримінації; права дітей; земельна реформа в Україні; відновне правосуддя для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення; захист прав споживачів кредитних послуг та інших осіб від незаконних дій фінансових та колекторських компаній; захист прав людей поважного віку; протидія булінгу; захист прав інтелектуальної власності; права та обов'язки трудових мігрантів; адміністративне затримання: що треба знати; права біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, порядок призначення пенсії; право на пенсійне забезпечення; сімейні правовідносини; права і обов'язки ув'язнених та засуджених осіб; запобігання та протидія торгівлі людьми тощо.

Щорічно проводяться онлайн-конкурс дитячих малюнків «Країна моїх прав», онлайн-фотоконкурс «Правова допомога поруч», престури та інші правопросвітницькі конкурси, вікторини, челенджи як для дітей, так і для дорослих.

Одним з найефективніших та цікавих заходів для дітей є онлайн-конкурс дитячих малюнків «Країна моїх прав». У 2020 році конкурс дитячих малюнків проводився на тему прав дітей. Усього на конкурс дитячих малюнків «Країна моїх прав» надійшла 1 223 роботи. Віддали свій голос за малюнок, який найбільш сподобався, 15 659 учасників голосування.

У 2021 році онлайн-конкурс дитячих малюнків «Країна моїх прав» проводився на тему протидії булінгу. На конкурс надійшла 301 конкурсна робота. Віддали свій голос за малюнок, який найбільш сподобався, 4 818 учасників голосування.

Крім того, постійно проводяться правопросвітницькі заходи в межах правопросвітницьких та інформаційних кампаній, наприклад, таких як: Всеукраїнська інформаційна кампанія із захисту прав споживачів «Знай свої права» (співпраця з Національним банком України), «Тиждень – правопросвітництва «Всеукраїнський день безоплатної правової допомоги» тощо.

Станом на сьогодні системою надання БПД реалізуються такі проєкти:

Волонтер БПД

У березні 2021 року стартував проєкт «Волонтер БПД» по всій території України з метою налагодження контактів з громадськими активістами, які виявили бажання стати волонтерами системи надання БПД, у кожному регіоні, надання їм практичних інструментів використання волонтерських активностей для розвитку своїх громад з метою подальшого ними інформування населення про систему надання БПД для реалізації та захисту своїх прав і законних інтересів, надання таким чином волонтерам зробити власний внесок у розбудову правообізнаного громадянського суспільства в Україні.

Основним завданням волонтерів у сфері надання БПД є сприяння центрам у здійсненні їх функцій, зокрема, щодо забезпечення доступу людей до БПД, правопросвітництва, організації надання безоплатної первинної та

вторинної правової допомоги, реалізації інших повноважень у сфері захисту прав людини.

Волонтерська діяльність у сфері надання БПД здійснюється, зокрема, за такими напрямками:

участь у підвищенні правової свідомості, культури та обізнаності населення (правопросвітництво), зокрема участь у заходах з інформування громадян про право на БПД та порядок його реалізації;

участь у забезпеченні доступу населення до безоплатної первинної та вторинної правової допомоги, зокрема сприяння у розміщенні інформації, здійснення перенаправлення, комунікація з об'єднаними територіальними громадами, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та спілками, благодійними фондами;

сприяння взаємодії центрів з партнерськими організаціями.

Волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, є дієздатними та добровільно виявили бажання надавати допомогу, підтримують і розділяють місію, бачення та цінності системи надання БПД. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою законних представників.

Станом на 09.07.2021 волонтерську діяльність у сфері надання БПД здійснюють 304 волонтери, з якими укладено договір про провадження волонтерської діяльності у сфері надання БПД та видано посвідчення волонтера.

Загальна кількість витраченого часу волонтерами на здійснення волонтерської діяльності у сфері надання БПД складає 2 762 год.

Також з метою отримання БПД волонтерами перенаправлено до центрів та бюро правової допомоги 1 291 особу.

Громадські радники

Громадські радники – це особи, які не мають юридичної освіти, проте пройшли спеціальне навчання з базових правових питань та отримали відповідні свідоцтва. Громадські радники уважно вивчають наявну правову проблему та перенаправляють до компетентної служби чи інституції або надають правову інформацію, яка допоможе самостійно вирішити цю проблему.

На сьогодні в Україні 226 громадських радників, до яких надійшло 5 609 звернень від осіб та якими здійснено 4 705 перенаправлень до державних органів, у тому числі до центрів та бюро правової допомоги.

Програма «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство»

Зазначена Програма реалізується відповідно до Угоди про позику між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, укладеної у 2019 році. Після здійснення Україною внутрішньодержавних процедур угода про позику у травні 2020 року набрала чинності.

У межах проекту основними завданнями системи надання БПД є:

посилення захисту прав громадян у сфері земельних відносин шляхом надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги;

посилення правової спроможності громадян та громад у сфері земельних відносин шляхом покращення правової обізнаності у результаті проведення правопросвітницьких заходів.

З 2020 по 2021 рік проведено 5 580 правопросвітницьких заходів у сфері земельних правовідносин, під час яких охоплено 177 239 осіб, на теми: безоплатне отримання земельної ділянки та розірвання договору оренди землі; земельна реформа в Україні; право на землю іноземців та осіб без громадянства; порядок оформлення спадщини на земельну ділянку; порядок приватизації земельної ділянки під своїм будинком; як приватизувати земельну ділянку, на якій розташовано житловий будинок; земельні правовідносини; оформлення договору відчуження земельної ділянки у разі втрати або оформлення з помилкою правовстановлюючих документів.

Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення»

Метою зазначеної програми є раннє виведення неповнолітніх із кримінального процесу з обов'язковим вжиттям узгоджених заходів для їх ресоціалізації та запобігання повторним кримінальним правопорушенням.

Протягом 2020 року взяти участь у проєкті запропоновано 302 неповнолітнім, у 103 випадках отримано згоди обох сторін (неповнолітнього та потерпілого), 72 неповнолітні успішно пройшли програму ресоціалізації, у 59 випадках суд ухвалив рішення про звільнення учасників програми від кримінальної відповідальності.

Доступ до медіації

З 2019 року одним із пріоритетів системи надання БПД став розвиток спроможності надавати допомогу в забезпеченні клієнтам доступу до альтернативних способів вирішення спорів, зокрема медіації.

Сьогодні будь-яка особа у форматі офлайн або онлайн може отримати допомогу у забезпеченні доступу до медіації на базі семи місцевих центрів: Одеського, Вінницького, Київських правобережного та лівобережного, Вишневського, Миколаївського, Львівського та Стрийського. Вони співпрацюють з медіаторами та спеціалізованими організаціями для надання клієнтам послуг медіації на умовах pro bono. У населених пунктах, де відсутні медіатори, місцеві центри допомагають клієнтам отримати доступ до медіації в онлайн-форматі.

Уроки безпеки для дітей – спільний проєкт системи надання БПД та ювенальної поліції України

Це цикл відеороликів, які допомагають як дітям, так і дорослим уникнути нещасних випадків та нагадують, що робити в разі небезпеки. Зокрема, у 2020 році розроблено відео на тему «Як уберегти дитину від падіння з вікна та як уникнути трагедії на воді».

Система надання БПД співпрацює з Національною поліцією України, Патрульною поліцією України, ювенальною превенцією Національної поліції України, Збройними Силами України, Державною установою «Центр пробації», Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України», міністерствами України, державними

підприємствами, установами, організаціями, громадськими організаціями та благодійними фондами, а також з такими іноземними та міжнародними організаціями: Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ); Програма розвитку ООН в Україні (ПРООН); Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ); Міжнародний фонд «Відродження»; Агенство США з міжнародного розвитку; Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН).

Також інформуємо, що з метою роз'яснення дітям їхніх прав на постійній основі проводяться правопросвітницькі заходи. Переважно це лекції, квести, брейн-ринги, відкриті уроки, ігри та інші інтерактивні формати.

Система надання БПД тісно співпрацює з управліннями освіти і науки, тому по всій території України постійно проводяться правопросвітницькі заходи для школярів та студентів у навчальних закладах. Тема протидії булінгу стала однією з ключових і для обговорення в освітньому середовищі.

Крім того, у 2020–2021 роках проведено правопросвітницькі заходи у межах співпраці з Патрульною поліцією на тему протидії булінгу та запобігання правопорушенням серед підлітків.

Оскільки існує ще значний відсоток населення, у тому числі молоді та людей поважного віку, який недостатньо обізнаний або не знає про свої права та способи їх захисту, система надання БПД постійно запроваджує різноманітні методи правопросвітницької діяльності з метою зменшення цього відсотка та розбудови правообізнаного громадянського суспільства в Україні.

Щодо діяльності системи БПД за напрямом комунікація зазначаємо, що за 2019 рік у рамках взаємодії із засобами масової інформації (далі – ЗМІ) розміщено 22 291 публікацію у друкованих та електронних ЗМІ, проведено виступи на радіо та телебаченні, виготовлено за підтримки партнерів 20 видів друкованих матеріалів, у тому числі 15-ма мовами національних меншин загальним накладом 881 244 екземпляри.

Також презентовано результати роботи системи БПД: розміщено 60 світлин у рамках фотовиставки «Правова допомога поруч», які ілюструють роботу системи БПД у всіх регіонах;

підготовлено 9 відеороликів про БПД: 5 історій клієнтів; 3 ролики із соціальною рекламою щодо типових правових проблем; 1 експлейнер (короткий інфографічний ролик про роботу системи БПД).

У рамках взаємодії зі ЗМІ у 2020 році затверджено Стратегію інформування громадян про систему надання безоплатної правової допомоги на період до 2023 року та План дій щодо її реалізації (наказ Міністерства юстиції України від 10.01.2020 № 500/5).

Забезпечено вихід 45 552 публікацій у ЗМІ та мережі Інтернет. Серед них: 1 800 виступів у передачах на радіо, 4 661 виступ у телеефірах, 1 875 статей у друкованій пресі, 6 459 матеріалів в інтернет-ЗМІ та 14 287 публікацій на сайтах партнерських організацій, 16 470 матеріалів на сторінках у соціальних мережах.

У межах співпраці з місцевою владою та іншими партнерами проведено загальноукраїнську соціальну рекламу про право на БПД (розміщення зовнішньої реклами, а також трансляцію відео та аудіороликів у метро, потягах

«Інтерсіті», кінотеатрах, місцевому телебаченні, радіо, на спеціально облаштованих екранах соціальних установ тощо).

Підготовлено 7 соціальних відеороликів з успішними історіями надання БПД різним категоріям клієнтів, а також відеоролик про сервіси системи БПД.

Забезпечено випуск 17 найменувань інформаційної продукції загальним накладом 3 288 292 екземпляри. Зокрема, плакати та буклети щодо реалізації виборчих прав, соціальних прав та гарантій у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, питань земельних правовідносин, а також брошура зі звітною інформацією про роботу системи БПД у попередньому році. Найбільшим накладом у 2020 році підготовлено пакет інформаційних матеріалів із питань земельних правовідносин, що складається з 6 буклетів, листівки та плаката.

За перше півріччя 2021 року з метою інформування громадян про права, у тому числі право на БПД, у межах комунікаційної стратегії системи надання БПД забезпечено вихід 11 066 публікацій у ЗМІ та мережі Інтернет, а саме: 502 виступи у телеефірах, 562 виступи у радіопередачах, 765 статей у друкованій пресі, 3 113 матеріалів в інтернет-ЗМІ (новинних сайтах) та 6 124 публікації на сайтах державних та недержавних партнерських установ і організацій.

З них 2 077 публікацій щодо надання БПД, у тому числі висвітлення роботи системи БПД, решта – з питань прав окремих категорій суб'єктів (внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю, біженців та шукачів притулку, осіб під ризиком без громадянства) або за окремими темами (сімейне та спадкове право, трудові відносини, запобігання домашньому насильству, захист у кримінальних провадженнях, протидія дискримінації, права споживачів фінансових послуг тощо).

Крім того, у соціальних мережах розміщено 30 675 дописів, з них 16 020 на сторінках усіх центрів системи БПД, а також 14 655 на сторінках партнерських організацій.

Зазначені публікації переглянуто не менше ніж 131 852 000 разів (включені лише наявні дані щодо накладів друкованої преси та переглядів публікацій у мережі Інтернет, без показників щодо охоплення радіо та телепередачами, іншими медійними каналами, дані щодо охоплення яких відсутні).

Також підготовлено та поширено у ЗМІ та мережі Інтернет 2 відеоролики з питань земельних правовідносин.

Проведено рекламні компанії «Порадьтеся з юристом безоплатно» та «Земельна реформа: проконсультуйтеся з юристом безоплатно», у межах яких розміщено 50 бігбордів та 54 сітілайти.

Розроблено та надруковано буклет із питань земельних правовідносин «Зміна цільового призначення земельної ділянки» загальним накладом 32 464 штуки. Також розроблено та надруковано буклет «Спадкування земельної ділянки» загальним накладом 2 000 штук.

Крім того, функціонує Платформа дистанційного навчання системи БПД, яка розміщена за посиланням: <https://academy.legalaid.gov.ua/>. Онлайн-платформу розроблено в межах Програми ООН із відновлення та розбудови

миру за фінансової підтримки урядів Данії, Швейцарії та Швеції. Платформа дистанційного навчання наповнена курсами на різноманітні правові та інформаційні тематики.

З повагою

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА

Апарат Верховної Ради України
КАРТКА ДОКУМЕНТА

596617

Кореспонденти Малюська Д. Л. Міністерство юстиції України
(всього 1)
Вид документа Відповідь на депутатський запит
Вих. № та дата кореспондента № ДСК 37742/10241-1-21/11.3.2 від 21.07.2021
Реєстр. № та дата реєстрації 243715 від 22.07.2021
Арк./прим. 8/1
Стислий зміст На № 11/10-1118 від 02.07.2021. Про розгляд депутатського запиту народного депутата України Качури О.А.

Проходження документа (особа, у якій є позначка «Оригінал»)	Дата передачі оригіналу ВСК	Дата отримання оригіналу	Підпис